KINABLADET

NUMMER 79 · 2019

丹中杂志

KINABLADET

Kinabladet udgives af
Dansk-Kinesisk Forening.

Medlemmer får tilsendt gratis

REDAKTION

Charlotte Kehlet
charkehl@gmail.com

Redaktionsgruppe
Silke Hult Lykkedatter
Andreas Michael Østerby-Jørgensen
Jannie Ørsted Nielsen

DANSK-KINESISK FORENING
blev stiftet 25. januar 1999.
Dens formål er at være samlingssted for alle med interesse for Kina samt at formidle oplysning om Kina.
Vedtægter, indmeldelse og abonnementstegning ved henvendelse til sekretæren.

FORMAND
Kjeld Allan Larsen
kjeld.allan.larsen@gmail.com

SEKRETARIAT
Dansk-Kinesisk Forening
Jannie Ørsted Nielsen
E-mail: sekretariatet@dansk-kinesisk.dk

Merkur Bank 8401 1278623

MEDLEMSKONTINGENT
Enkeltmedlemmer 250 kr.
Parmedlemmer 310 kr.
Pensionister og studerende 150 kr.
Pensionistpar 210 kr.
Kollektivt medlemskab 380 kr.

ISSN 1600-1273
CVR nr 26148391

Hjemmeside: www.dansk-kinesisk.dk

Kinabladets egen hjemmeside:
www.kinabladet.dk

Layout: DGGD
Forsidefoto: Holger Dahl
Tryk: Jørn Thomsen Elbo A/S

S.C. VAN FONDEN

INDHOLD

PEACOCK - EN STILLE, UPRÆTENTIØS FILM 3
Anmeldelse af Kirsten Becker Hansen

MINDEORD - FLEMMING POULSEN 5
Af Pia Sindbjerg

DJÆVLENES BY 6
Ny bog om Shanghai i 1930erne - anmeldelse

KINA, KARL MARX OG TRIER 8
Introduktion v. Kjeld A. Larsen og redaktionen

SUDOKU - SHUDU 11
Find tallet

MADE IN CHINA - TUR/RETUR 12
Bruun Rasmussens Auktioner

SOPHUS BLACK 15
Kinafarer og kunstsamler

MALENE RAVN: I DINE ØJNE 19
Anmeldelse af Rikke Agnete Olsen

SHANGHAI KURIOSA 22
Fundet af Arabella Neuhaus

FORMANDENS KLUMME 24
Ved Kjeld A. Larsen

PEACOCK - EN STILLE, UPRÆTENTIØS FILM

EN FILM OM LIVET I BEIJING I SLUTNINGEN AF 1970ERNE - MED HUTONGER, CYKLER, SKOLEUNIFORMER OG FABRIKSARBEJDE - FRIT TILGÆNGELIG PÅ YOUTUBE.

AF KIRSTEN BECKER HANSEN, HD (U) OG CAND.MERC.INT MED FOKUS PÅ KINA

Peacock (孔雀; kǒngquè) er en kinesisk film fra 2005, instrueret af Gu Changwei og skrevet af Li Qiang. Det er Gus første film som instruktør efter en længere karriere som filmfotograf for nogle af Kinas topinstruktører; han blev således i starten af 1990'erne nomineret til en Oscar for fotograferingen af "Farvel, min konkubine".

I 2005 havde Peacock samtidig premiere i Kina og på den internationale filmfestival i Berlin, hvor den fik juryens pris. Den figurerer på den tyske forening Sinonerds liste over de tyve kinesiske film, man skal have set. Sinonerds er, som navnet antyder, en gruppe mennesker, der nørder med Kina-relaterede emner. Mere præcist er Sinonerds en forening af unge tyskere, der er stærkt interesserede i kinesiske græsrodsbevægelser, fx kinesisk rapmusik, sociale forhold, som fx den digitale udvikling og generationsforskelle samt i kulturrelaterede emner, fx sprog og madlavning.

Jeg har set Peacock to gange, den er frit tilgængelig på YouTube. Den er på kinesisk, men maskinoversatte undertekster på så godt som alle sprog kan slås til. Det er ikke en international blockbuster som "Hero" eller "Hidden dragon, crouching tiger" med masser af special effects og høj wow-virkning, men derimod en stille, uprætentiøs film med stof til eftertanke, der vil appellere til personer, der allerede har stiftet bekendtskab med Kina, og som vil kunne nikke genkendende til samfundsforhold, familiebånd, drømme og muligheder i Kina, eller til personer som skal til at stifte nærmere bekendtskab med landet – det kunne være, fordi man interesserer sig for Kina som studerende eller som turist, eller fordi man har kinesiske familierelationer.
Der er hutonger, cykler, skoleuniformer, fabriksarbejde, badstue, matchmaking, naturligvis spisepinde (筷子kuàizi) og dumplings (饺子 jiǎozi) og mange andre elementer, der forvisser os om, at nu er vi i Kina.

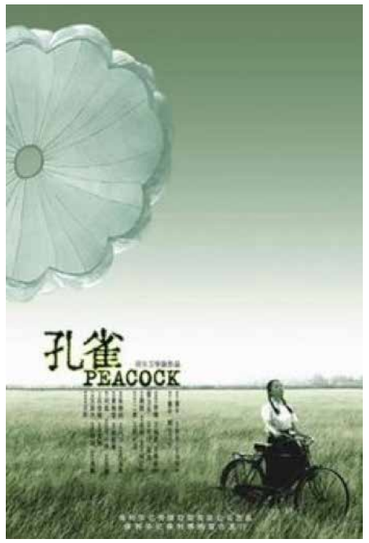

Filmen foregår i en kinesisk storby, formentlig i Beijing. Vi følger igennem et par år i 1970'erne - formentlig i slutningen af årtiet, lige efter kulturrevolutionen - en familie, der består af et forældrepar i slutningen af 50'erne med landsbybaggrund, og deres to sønner og ene datter – alle tre i slutningen af teenageårene. Fokus er på de muligheder, begrænsninger og drømme, som deres enkle og til tider idylliske - men også barske - liv i hutongerne medfører. Lyd- og billedoptagelserne er intense: vi hører tydeligt vandkedlens fløjten og det kogende vands hvislen, når det rammer komfurringen; vi fornemmer gårdmiljøet og hvor tæt, naboerne bor på familien, når de skal kante sig forbi hinanden; vi føler tørheden og varmen på det frimærkestore tag, hvor afgrøden er lagt til tørre, og tankerne endelig kan falde til ro; vi kan mærke ping pong-bordets stenhårde overflade og boldens skru i håndled og arm. Vi kan genkende teenagedrømmene, forældrebekymringerne, hakkeordenen på arbejdspladsen og i skolen samt den store forskel mellem land og by. Vi kommer tæt på kønsroller og generationsforskelle i Kina i slutningen af 70'erne.

Filmen er inddelt i tre sekvenser samt en – i mine øjne – gådefuld afslutning. Vi følger familielivet startende med samme udendørs spisescene, men set ud fra henholdsvis datterens, storebrorens og lillebrorens perspektiv; i de sidste fem minutter følger vi de tre – nu store – børns besøg til påfugleburet i den zoologiske have. Vi følger alle familiemedlemmer i de tre sekvenser, og rammerne er de samme, men hovedpersonen og dermed perspektivet skifter; handlingen og karaktererne folder sig således smukt og interessant ud igennem samtlige 2 timer og 20 minutter.

Den første sekvens, hvor datteren er omdrejningspunktet, fylder størstedelen af filmen, mere end en time. Hun er i værste fald vild, obsternasig og egenrådig, i bedste fald stærk og målbevidst

– afhængigt af situationen og øjnene, der ser.

Storebroren er enfoldig og naiv, hvilket betyder, at han er nem at narre og mobbeoffer – både for søskende, arbejdsgivere og såkaldte venner. Hans forældre forsøger at beskytte ham og tildeler ham en æresplads i familien, men han ønsker sig brændende autonomi, venner – og en kone, en næsten umulig opgave for forældrene.

Den tredje sekvens har den yngste søn som omdrejningspunkt; det er samtidig ham, der igennem hele filmen er fortælleren. Han nyder sine forældres respekt og tillid, men mister det hele i løbet af et par minutter på grund af faderens tudsegammeldags normsæt, bliver smidt ud og må igennem en barsk periode på landevejen.

Det er en rørende, smuk og tankevækkende film.

Og nu til det tekniske: Filmen kan ses på YouTube via dette link: https://www.youtube.com/watch?v=jgh9vkFl_zI

Når man læser undertekserne, om på engelsk eller dansk, skal der udvises en vis form for kreativitet og tålmodighed, men slemt er det ikke – konteksten siger det hele. Fx menes med oversættelsen "Ønsker du at være faldskærm?" ikke, om vedkommende ønsker at blive tingsliggjort – men om vedkommende ønsker at blive faldskærmsspringer. Og med "Du har glemt din forandring" menes "Du har glemt dine byttepenge (your change)", men som sagt: konteksten fjerner enhver tvivl.

Undertekster slås til på følgende vis:

- Find filmen frem på computeren
- Sikr dig, at der er en rød streg under fjerde ikon fra højre, under filmen (ellers klik på ikonet)
- Klik på tredje ikon fra højre (tandhjulet)
- Klik på "Undertekster" (der står formentlig "Engelsk" ud for)
- Klik på "Automatisk oversættelse", vælg "Dansk" – vent fem/ti sekunder, klik på Escape-knappen (Esc, øverst og yderst til venstre på tastaturet)
- Klik på "Afspil" (ikonet yderst til venstre under filmen)

God fornøjelse!

MINDEORD - FLEMMING POULSEN

REDAKTØR AF KINABLADET, JOURNALIST FLEMMING POULSEN, ALLERØD, ER DØD, 92 ÅR:

AF PIA SINDBJERG, TIDLIGERE FORMAND FOR DANSK-KINESISK FORENING

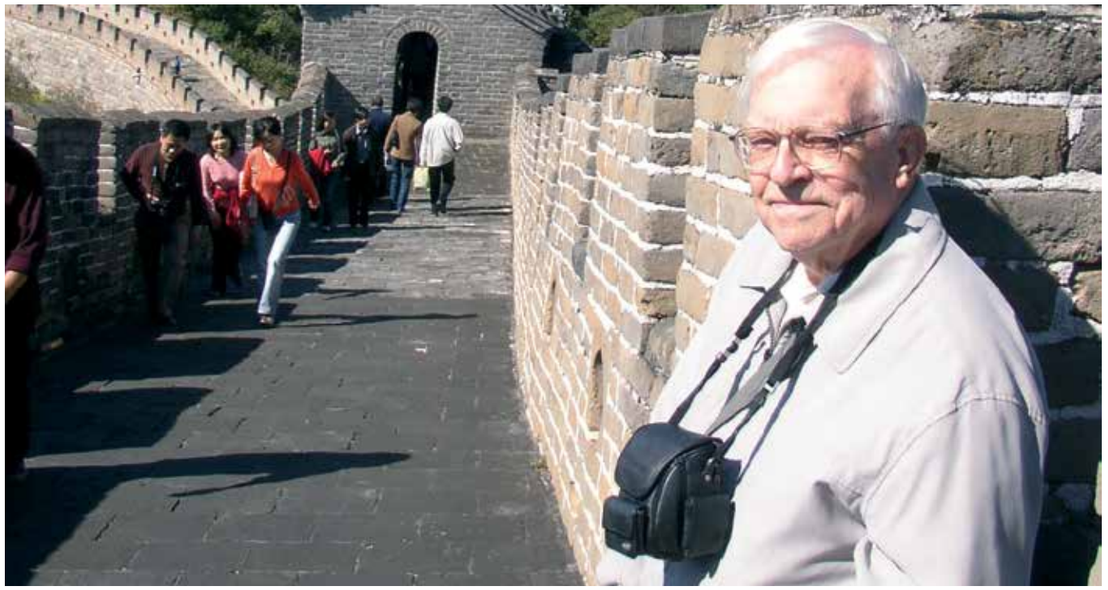

Flemming Poulsens interesse for Kina blev vakt, da hans klasse (1. mellem i Maribo Gymnasium, da han var ti år) fik en ny elev, der havde boet i Beijing med sin familie. De blev gode venner. Vennen fortalte meget om Beijing, bl.a. hvordan familien om søndagen tog ud til Vestbjergene og spiste frokost i det fri. Flemming besluttede, at når han blev stor, ville han også tage ud til Vestbjergene med madpakken.

Efter 25 år som journalist på TV-avisens udlandsredaktion gik Flemming på pension. Her greb han straks muligheden for helt at koncentrere sig om Kina. Således var han medstifter af Dansk-Kinesisk Forening den 25. januar 1999 som en "udbrydergruppe" af Venskabsforbundet Danmark-Kina og som i dag har omkring 220 medlemmer. Ligeledes var Flemming med til at grundlægge Kinabladet, først som medlemsblad, senere som selvstændigt tidsskrift, hvor sinologer og andre kinakyndige folk kunne få deres artikler offentliggjort. Han var redaktør af bladet i sytten år. Det var med Flemmings ord hans pensionist-job. Han lærte sig layout og kunne dermed udover redigering og korrekturlæsning og egne indlæg gøre bladet klar til trykkeriet.

Første gang Flemming besøgte Kina var i 1966. Dengang var han på Ritzaus Bureaus udlandsredaktion, og han var blandt de seks nordiske journalister, der var heldige at blive udvalgt til at komme til Kina på en fem ugers rundrejse arrangeret af det kinesiske journalistforbund. Senere dækkede han for DR-TV-avisen danske ministres officielle besøg i Kina, men rejste også på egen hånd eller sammen med andre rundt i det meste af Kina.

Engang midt i firserne ringede Flemming til mig for at høre, om jeg ville undervise ham i kinesisk. Det ville jeg meget gerne, og de efterfølgende mange tirsdage hele den vinter kom Flemming til undervisning.

Så gik der mange år, og først i 2010 kom vi igen i kontakt med hinanden i Dansk-Kinesisk Forening, hvor Flemming henvendte sig til mig for at høre, om jeg ville være med i redaktionen af Kinabladet. Jeg slog straks til. Her lærte jeg Flemming at kende som en meget grundig person, der ikke gik på kompromis med Kinabladets indhold, retskrivning og layout. Samtidig var han også med sin lune humor med til at skabe en god stemning på redaktionen. Denne lå, som den hele tiden havde gjort hjemme hos Flemming og Else i Allerød. Her holdt vi langt de fleste redaktionsmøder, ofte med nye unge medlemmer af redaktionen, som kom med gode idéer til fornyelse af bladet. Et fantastisk samarbejde om Kinabladet sluttede, da Flemming for to år siden sagde, at han nu ville trække sig tilbage, idet han som 90-årig mente, at det kunne han godt tillade sig.

Og det kunne vi jo ikke så godt sige nej til.

DJÆVLENES BY/CITY OF DEVILS

NY BOG OM SHANGHAIS UNDERVERDEN I 1930ERNE

AF SIMON ROM GJERØ

BARER, NATKLUBBER, OPIUM- OG HEROINPRODUKTION OG -SMUGLING, PROSTITUTION,VÅBEN OG MEGET ANDET.

I 2011 ramte den historiske krimi Midnight in Peking, om et bestialsk mord på en 19-årig britisk pige nogle måneder før den japanske invasion af byen, boghandlere verden over. Den britiske forfatter Paul French forsøgte her at løse den 75 år gamle mordgåde, og bogen har siden gået sin sejsgang verden over, er blevet en international bestseller og er ved at blive lavet til en miniserie til TV. Denne gribende krimi satte for alvor gang i Paul Frenchs forfatterkarriere, og han er nu endelig efter syv år og et imponerende stykke researcharbejde tilbage med endnu en blændende og gribende non-fiktion historie. Et stykke 'Shanghai noir' som French har valgt at kalde det.

Denne gang, i stedet for Beijing, tager Paul French os med tilbage til Shanghai i de heftige 1930ere, hvor nogle af de mest lyssky, excentriske, hardcore kriminelle narkotikasmuglere, hasardspillere og kasinoejere trivedes og regerede byens underverden. Hvor bestialske mord var dagligdag, og formuer blev vundet og tabt i en fascinerende åben og kosmopolitisk, men også desperat by præget af den ultimative luksus og den frygteligste fattigdom. I slutningen af 1930erne levede folk i Shanghai livet i sus og dus med champagne og cocktails, spillekasinoer og danseklubber med importerede, sorte jazzbands. Forlystelsesstederne holdt åbent hele natten, mens myndighederne samtidig opsamlede ligene af titusindvis af døde – både kinesere og udlændinge – og kørte dem til massegrave uden for byen.

Og 'noir' kan man roligt kalde det, hvis man forstår det som en dyster og skæbnetung stemning, hvor hovedpersonerne lever i en generelt kynisk og usympatisk verden. City of devils har det hele. Her er også både de hårdkogte gangstere, playboyen, den uundværlige iltre femme fatale med en stærk erotisk udstråling, der tiltrækker og manipulerer de mandlige hovedpersoner, korrupte politifolk, en kvaksalver af en tysk læge, lede nazi-sympatisører og ubehagelige japanske officerer, kinesiske kollaboratører og meget mere. Paul French er da også, fuldt fortjent, blevet sammenlignet med Raymond Chandler, hvis kriminalromaner fra 1930erne er blevet filmatiseret flere gange.

Lykkeridderne Jack og Joe

Hovedpersonerne er amerikaneren "Lucky" Jack Riley, den notorisk fredløse eks-boksemester fra den amerikanske flåde, der flygtede fra en lang fængselsstraf, stjal en ny identitet, dyppede fingrene i syre for at fjerne fingeraftrykkene og endte med at blive kongen af de enarmede tyveknægte i Shanghai. Den anden er danseren, playboyen og showmanden Joe Farren, der flygter fra Wiens jødeghetto og kommer til at regere byens natklubber sammen med sin udkårne, den bedårende, hviderussiske skønhed Nellie. Og som et andet par Fred Astaire og Ginger Rogers, sætter de shows op over hele byen, hvis lige kun er set i New York og Paris. Deres Shanghai-eventyr starter for alles vedkommende omkring 1929.

Men det er ikke nok. Barer, natklubber, opium- og heroinproduktion og -smugling, prostitution, våben og meget andet. Lucky Jack og Joes ambitioner fører dem til sidst sammen i et kæmpe projekt næsten dømt til at gå galt: Det

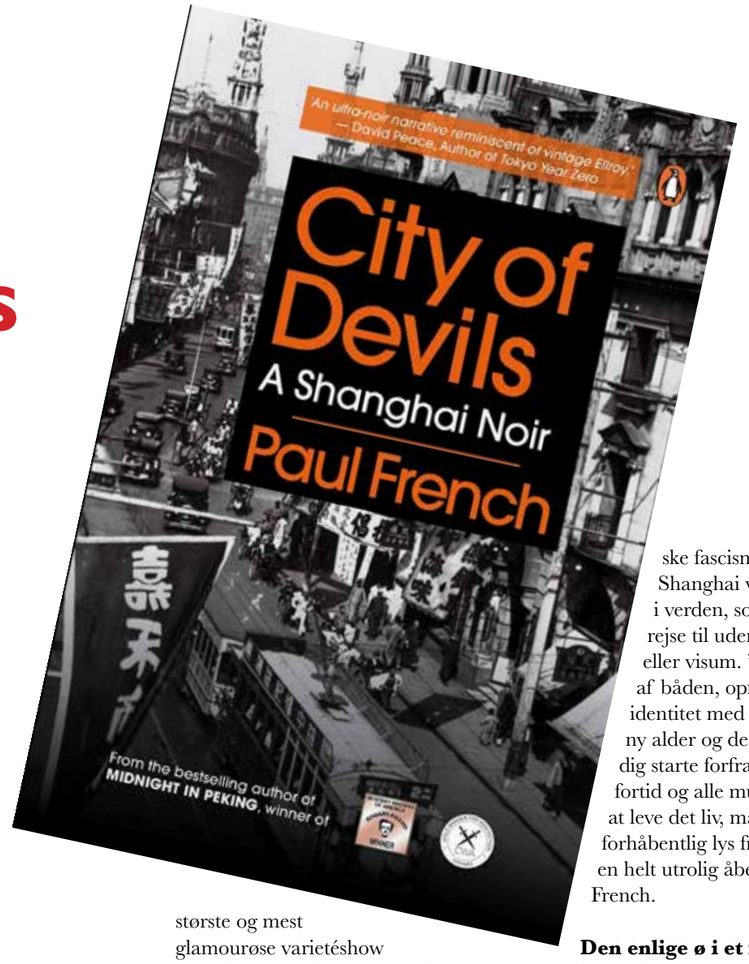

største og mest glamourøse varieteshow og spillekasino, Shanghai endnu har set. I fire etager, kaldet Farren's i Shanghais vestlige udkant, på kanten af lov og orden, kontrolleret af det japanske hemmelige politi, kempeitai, og en millionforretning så længe japanerne får deres ugentlige cut, der blot vokser og vokser i takt med, at de kejserlige japanske tropper rykker tættere og tættere på og skruen strammes dag for dag. Det er deres skæbne, men planen er dødsdømt næsten fra den dag, det hele åbner. Hvor længe kan de holde både japanerne og det nyoprettede Western Area Special Police Force (WASP) med den nærmest superhelteagtige politiinspektør, de kriminelles værste mareridt, amerikaneren John Crighton som den karismatiske leder, stangen?

Paul French siger, at hans hoverpersoner ikke havde andre steder at tage hen, da Anden Verdenskrig nåede Kina. De var kriminelle eller efterlyst i deres hjemlande, endnu flere var flygtet fra den russiske revolution, og mange var jøder, der flygtede fra den europæiske fascisme og nazisme. Shanghai var den eneste by i verden, som man kunne rejse til uden hverken pas eller visum. "Du kunne stå af båden, opfinde en helt ny identitet med et nyt navn og ny alder og dermed fuldstændig starte forfra med en helt ny fortid og alle muligheder for blot at leve det liv, man ønsker i en forhåbentlig lys fremtid. Det var en helt utrolig åben by", fortsætter French.

Den enlige ø i et frådende japansk hav

Der var ikke rigtig noget effektivt politi, og der var heller ikke mange love. I hvert fald var det relativt nemt at slippe udenom, enten ved hjælp af bestikkelse eller ved at flytte rundt mellem de forskellige dele af Shanghai – Den franske koncession, det internationale settlement, som også Danmark var en del af, og det såkaldte The Badlands i byens vestlige udkant. Dette var fra 1937 styret af japanerne, der havde omkranset Shanghai og til sidst i vinteren 1941, lige efter Pearl Harbor, indtog hele byen, der som en enlig ø blev opslugt af det frådende japanske hav.

French har begået en blændende bog, og man mærker på hver eneste side, hvor meget research der ligger bag. Det er lige så meget et portræt af byen på dens storhedstid, og af de mange næsten lige så spændende bipersoner, som man, som læser, gerne vil vide mere om. Men French bevarer en stramt kombineret stil, der iblandet datidens slang og talemåder dog kræver lidt tilvænning, og selvom han har måttet gætte sig til, hvordan samtaler og situationer har udspillet sig mellem de mange personer i bogen, virker det virkelig troværdigt. Som French selv siger, så bunder alle beskrivelser i bogen i virkelige hændelser, fundet i arkiver, politirapporter, gamle avisklip, fra interviews med slægtninge etc. og der er ikke noget, der er opfundet, selv telefonnumre nævnt i bogen er rigtige. Selvom bogen slutter af med et spændende kapitel om, hvad der senere skete med bogens mange personligheder, savner jeg stadig et egentligt personregister samt et ordentligt kort over datidens Shanghai.

Med City of devils får man virkelig øjnene op for, hvilket utroligt sted Shanghai var i 30erne og 40erne, og man får byens stemning helt ind under huden, så man får lyst til at booke det første fly til østens Paris. Blot for at prøve at genfinde brudstykker af den fascinerende historie om Lucky Jack Riley, Joe og Nellie Farren og alle de andre lykkeriddere byen var fuldt af, dengang Shanghai var det eneste sted i verden, de kunne starte på en frisk og finde både fred og frihed og med en opfundet fortid selv skabe deres egen fremtid.

City of devils: A Shanghai noir
Af Paul French
https://www.penguin.com.au/books/city-of-devils-9780143790570
https://www.paulfrenchwrites.com/

Simon Rom Gjerø er forfatter til Turen går til Beijing, Kaldet til Kina, Kinesiske perspektiver m.fl. og lektor i kinesisk og historie.

Illustration fra udstillingen i Karl-Marx-Haus Museum: Die Börse

KINA, KARL MARX OG TRIER

INTRODUKTION AF KJELD A. LARSEN OG REDAKTIONEN

TRIER, TIDLIGERE KENDT SOM TREVES, ER EN AF DE ÆLDSTE TYSKE BYER. DENS HISTORIE KAN SPORES TIL FØRSTE ÅRHUNDREDE F.KR. – TIL ROMERRIGET. KIRKERNE, DE ROMERSKE PALADSER, PORTE, LANGE BROER OG BADE, DER HAR OVERLEVET TIDENS TAND, FORTÆLLER STADIG OM BYENS FORSKELLIGARTEDE FORTID.

Den er viden kendt ikke kun for sin rige historiske og kulturelle arv, men også for sin identitet som Karl Marx' hjemby. Marx blev født i 1818 og boede her, indtil han var 17. Da 2018 markerede 200 års-jubilæet for den store filosofs fødsel, afholdt Trier og delstaten Rheinland-Pfalz en række mindeaktiviteter. Den 4. maj blev der holdt en mindeceremoni i Konstantinbasilikaen i Trier. Omkring 1.000 personer fra alle kredse i Tyskland deltog i arrangementet. Den 5. maj, datoen for Marx' fødsel, åbnede en temaudstilling, hvor delstaten og byadministrationen var værter, i både delstatsmuseet for Rhin-området og i bymuseet. Samtidig blev Karl Marx' renoverede, tidligere bopæl åbnet for offentligheden. En 5,5 meter høj bronzestatue af Karl Marx skabt af den kinesiske billedhugger Wu Weishan blev afsløret på stedet, og den er nu et nyt landmærke for Trier.

Ud over at iværksætte mindearrangementer i stor skala kreerede den lokale administration også mange souvenirs med Marx' billede. I alt fra shopping-centre til butikker på gadehjørnerne så man forskellige souvenirs udsmykket med Karl Marx' portræt. Endvidere introducerede mange lokale restauranter nye retter på menukortet, fx "proletarisk morgenmad", "marxbrød" og "marxsteaks". Efter at være opkaldt efter Marx' bog Kapitalen, skød salget af den lokale vin kraftigt i vejret. Den mest eftertragtede souvenir var de såkaldte nul-euro-mønter, som blev solgt for 3 euro pr. styk. På forsiden så man det velkendte portræt af Karl Marx' hoved, på bagsiden den store romerske byport Porta Nigra og andre landmærker. Første og anden udsendelse af i alt 25.000 mønter var udsolgt i løbet af få dage.

Et møde med Kina i Marx' hjemland

Om eftermiddagen den 1. juni var det netop holdt op med at finregne, da udstillingshallen nær de gamle romerske bade blev mere livlig end normalt. Foran 200 gæster fra Kina og Tyskland satte CPAFFC-formand Li Xiaolin, viceguvernør Wu Zhongqiong fra Jiangxi-provinsen og kulturministeren for delstaten Rheinland-Pfalz, Konrad Wolf, i fællesskab et segl på en rulle landskabsmalerier malet i traditionel kinesisk stil. Det røde segl indeholdt de kinesiske skrifttegn for "Møde med Kina". Maleriet viste et portræt af Karl Marx. Med sejlceremonien lød startskuddet til fejring af 200 års-jubilæet for Marx' fødsel med en række udstillinger under navnet "Møde med Kina" .

For kineserne har året 2018 en særlig betydning, for det var ikke kun 200 års-jubilæet for Karl Marx' fødsel, året markerede også 40-året for Kinas reform og åben dør-politik.

CPAFFC-formand Li sagde i sin åbningstale: "Jeg håber, at udstillingerne kan hjælpe vore tyske venner til at fornemme den kinesiske kulturs charme og mærke pulsen på Kinas udvikling, være vidne til de store ændringer i den sociale sammensætning og uddybe forståelsen af Kina, så der strømmer nyt liv ind i interaktionen mellem vore to lande, og den gensidig forståelse mellem de to civilisationer fremmes."

Cafemaleri med bl.a. Karl Marx fra Jörg Immendorff udstilling på Pinakothek der Moderne i München

På sporet af marxismens oprindelse

Den 1. juni besøgte formand Li Karl Marx' tidligere bopæl og bymuseet, hvor udstillingen "Karl Marx' livsforløb" kunne besøges. Den detaljerede udstilling genfortalte Marx' liv i Trier, Paris og London. Mange af udstillingsobjekterne – herunder hans fødselsattest, manuskriptet til og braille-udgaven af "Det kommunistiske manifest" – blev præsenteret for offentligheden for første gang, således også en skitse af studiekammeraten Heinrich Rosbach, der viste den unge Marx, det tidligste eksisterende portræt af ham.

Efter besøget var formand Li begejstret: "Besøget gjorde et stort indtryk på os. Der er virkelig tale om en rejse tilbage til rødderne. Karl Marx dedikerede hele sit liv til frigørelse af hele menneskeheden i håbet om at hjælpe de fattige ud af fattigdom og lidelse. Dette er præcis de kinesiske kommunisters rødder og sjæl. Præsident Xi Jinping sagde engang: 'Folkets længsel efter et lykkeligt liv er det mål, vi stræber efter at indfri, og det stammer fra Marx' idealer og oprindelige hensigt.' Kinas kommunistiske parti har gjort sig mange anstrengelser for at gøre marxismen anvendelig i Kina under hensyntagen til de konkrete vilkår dér, og har brugt den som det ledende princip i Kinas måder at handle på. De 40 år med reform og åben dør-politik i Kina er den bedste hyldest til 200-års jubilæet for Marx' fødsel."

Under besøget i Tyskland blev et af Marx' berømte bemærkninger hyppigt gentaget: "Filosofferne har kun tolket verden på forskellig vis. Pointen er imidlertid at ændre den." I løbet af de sidste 200 år er verden fundamentalt ændret af teorierne fra den fremmeste tænker igennem de sidste 1.000 år.

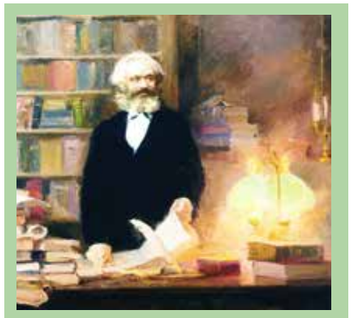

Xie Yuan, næstformanden for CPAFFC, lovpriste den 14. maj hensigtserklæringen mellem Yan'an og Trier om at indgå venskabsby-relationer. Han opfordrede Yan'an til hurtigst muligt at invitere Triers borgmester og fremme et konkret samarbejde, især gennem udveksling af og kontakt mellem unge.

På spørgsmålet om, hvad ånden bag det nye Kina er, citerede Liu Weiping, næstformand for Yan'ans partiskole, præsident Xi Jinping: "Vi må holde fast i den marxistiske kultur med at søge sandheden ud fra fakta. Dette er en videnskabelig kultur." Liu Weiping tilføjede: "Marxismen er resultatet af tanken om at tjene folket, når du er af den overbevisning, at folkets interesser står over alt andet. Da kommunistpartiet gennem sin udvikling har fastholdt den overbevisning, at partiet skal tillægge folkets interesser topprioritet, er kommunismen blevet vidt udbredt."

Efter rejsen på sporet af Marx' tænkning skrev generaldirektøren for CPAFFC's forskningscenter for det mellemfolkelige diplomati, Li Xinyu, i sin arbejdsdagbog: "Hvorfor valgte det kinesiske folk i sin tid at følge marxismen, og hvorfor fik de i nyere tid behov for at hente marxismen til Kina? … Karl Marx' konstatering af, at filosoffernes pointe er, at verden skal ændres, ramte en nerve i den kinesiske kultur, som fremhæver vigtigheden af handling. … Marxismen er til for at lede menneskeheden i den rigtige retning i dens vedvarende stræben efter det ideelle samfund."

Oversat fra engelsk af Kirsten Becker Hansen, redigeret af redaktionen

SEKS STOP PÅ SPORET AF MARX' TÆNKNING

I ET FORSØG PÅ AT FORSTÅ, HVORFOR DET KINESISKE FOLK EFTER SIGENDE HAR VALGT AT FØLGE MARXISMEN, IVÆRKSATTE CPAFFC'S FORSKNINGSCENTER FOR DET MELLEMFOLKELIGE DIPLOMATI SAMMEN MED KOMMUNISTPARTIETS YAN'AN-BYKOMITÉ OG FOLKESTYRET I YAN'AN EN RÆKKE TILTAG I ANLEDNING AF MARX' 200-ÅRS FØDSELSDAG; BLANDT ANDET FULGTE EN DELEGATION AF KINESISKE AKADEMIKERE MARX' FODSPOR TILBAGE TIL TRIER.

Kjeld foran Karl Marx statuen

Første stop: Trier, Tyskland – Karl Marx' hjemby
Yan'an bliver af kineserne set som marxismens hellige land, hvor læren endelig færdiggjorde sin tilpasning til den kæmpestore asiatiske nation. Yan'ans og Triers sammenlignelige historiske rolle ansporede forskningscenteret for det mellemfolkelige diplomati til at bakke op om en venskabsbyforbindelse mellem de to steder.

Andet stop: Bruxelles, Belgien – fødested for "Det kommunistiske manifest"
Xi Jinping hylder "Det kommunistiske manifest" som "et klassisk værk af videnskabelig indblik i reglerne for udviklingen af et menneskesamfund fuld af kampiver, kritisk iver og revolutionær iver, som løfter folkets position og støtter folkets interesser og hele menneskehedens frigørelse". Marx og Friedrich Engels udtænkte og færdiggjorde dette store mesterværk, som påvirkede hele verden, i Bruxelles, Belgien, hvor Marx i perioden 1845-1848 levede som udvist politisk flygtning.

Tredje stop: Manchester, Britannien – den industrielle revolutions pioner
Manchester er fødested for bomuldstekstilindustrien og verdens første industrialiserede by. Friedrich Engels rejste i 1842 som lærling til Victoria Mill – et bomuldsspinderi som hans far var medejer af -, hvor han oplevede arbejdernes hverdag. På sin rejse støtte han for første gang på Marx; et langt venskab var begyndt.

Fjerde stop: London – hvor "Kapitalen" blev skrevet og publiceret
Karl Marx boede i London fra august 1849 til sin død i 1883. Han levede fra hånden til munden og brugte al sin tid i læsesalen på British Museum, hvor han fra morgen til aften læste og studerede – og endelig færdiggjorde første bind af mesterværket "Kapitalen". Den første kinesiske udgave af Karl Marx' og Friedrich Engelsk samlede værker består af 50 bind, anden udgave af mere end 60 bind og den internationale udgave af mere end 160 bind.

Femte stop: Highgate-kirkegården, London – hvor Marx hviler i al evighed
Det er ikke svært at finde gravstenen med Marx' buste. Han blev oprindelig begravet i et hjørne af Hyde Park, men flyttet til i 1954, efter at en gruppe britiske kommunister havde skaffet midler til at bygge den nye grav. Efter i årtier at have været forvist kunne Karl Marx endelig hvile ved siden af sin familie.

Sjette stop: Yan'an, Kina – stedet for markering af 200-året for Karl Marx' fødsel
Xie Yuan, næstformanden for CPAFFC, lovpriste den 14. maj hensigtserklæringen mellem Yan'an og Trier om at indgå venskabsbyrelationer. Han opfordrede Yan'an til hurtigst muligt at invitere Triers borgmester og fremme et konkret samarbejde, især gennem udveksling af og kontakt mellem unge.

På spørgsmålet om, hvad ånden bag det nye Kina er, citerede Liu Weiping, næstformand for Yan'ans partiskole, præsident Xi Jinping: "Vi må holde fast i den marxistiske kultur med at søge sandheden ud fra fakta. Dette er en videnskabelig kultur." Liu Weiping tilføjede: "Marxismen er resultatet af tanken om at tjene folket, når du er af den overbevisning, at folkets interesser står over alt andet. Da kommunistpartiet har holdt fast i den overbevisning, at partiet skulle tillægge folkets interesser topprioritet i partiets udvikling, er kommunismen blevet vidt udbredt."

Chinese People's Association for Friendship with Foreign Countries 中国人民对外友好协会 er en offentligt finansieret kinesiske organisation, hvis ansatte har status af regeringsembedsmænd. Foreningens nuværende formand er Li Xiaolin 李小林, datter af Li Xiannian 李先念, præsident i Kina fra 1983-88.

På Filmstriben.dk i kategorien "Historiske film" ligger i øvrigt filmen "Den unge Karl Marx" (tysk film, engelsk tale, danske undertekster), der handler om Karl Marx' og Friedrich Engels' møde, venskab og fælles kamp. Filmen blev lavet i 2016, netop i anledning af Karl Marx' 200-års fødselsdag.

SUDOKU

数独

(UDTALES "SHÙDÚ" PÅ KINESISK)

KAN DU LØSE OPGAVEN?

BRUG DE KINESISKE TAL FRA 1 TIL 9.

一二三四五六七八九十

Nr. 1707

二			一		九	六	八	
六	九		三	五			一	二
			六	二		三	五	九
五	一		四	九		二		
		九	五		六			
四		七	八		二	九	三	
		六	七	四				一
三		二		八				六
七	四			六				三

1707

Nr. 1708

五			二	一			三	
	七	三	六	五			二	
				三		四		九
		九	八			五	一	七
一		六	三	四	七		九	
七		八	五	九	一	三		
八	一			六		二		
			一		三			五
	三			七		九		一

1708

MADE IN CHINA – TUR/RETUR

AF ALEXANDRA NILSSON

PORCELÆN, GLAS OG ORIENTALSK KUNSTINDUSTRI

BRUUN RASMUSSENS AUKTIONER

I 1948 etablerede den 38-årige Arne Bruun Rasmussen sig som selvstændig og grundlagde Arne Bruun Rasmussen Kunstauktioner. 18 år ved auktionshuset Winkel & Magnussen havde givet ham erfaring, viden og netværk til at tage springet og åbne et auktionshus i eget navn. Dørene blev åbnet i det i dag så velkendte Bredgade 33.

Arne Bruun Rasmussen havde store planer for auktionshuset. Han udvidede hurtigt og løbende til øvre etager og nabobygninger i Bredgade, men havde næppe forestillet sig en online forretning med hovedkvarter ved Nordhavn, filialer på Baltikavej og Århus samt repræsentanter i flere europæiske lande og USA. I dag er Bredgade forbeholdt fire årlige internationale auktioner for ældre antikviteter og moderne design.

Tider og smag skifter

Lige siden grundlæggelsen har Bruun Rasmussen handlet med kinesisk kunst og kunsthåndværk. Men ligesom verden har ændret sig markant siden 1948, har også dette marked ændret sig. Det gælder for de ting, der sælges, priserne og køberne samt en lang større global konkurrence, mobilitet og synlighed særlig i kraft af internettets udbredelse. Kun sælgerbilledet kan siges at være stabilt. Det var og er primært danske familier, der sælger kinesiske antikviteter gennem Bruun Rasmussen. En kendsgerning, der i forhold til de kinesiske købere, har vist sig at være ganske salgsfremmende. Men det vender vi tilbage til.

Når man taler om kinesisk kunst, er det i dag en bred vifte af genstande. De fleste tænker formentlig primært på porcelæn og dette udgør da også størstedelen af udbuddet, men der sælges også vaser, figurer og røgelseskar af bronze, cloisonné vaser, skåle og tallerkener af jade, penselbægere af ædelt træ; zitan, huanghali eller hongmu, hårprydelser med isfuglefjer, broderede kåber af silke, møbler, foldeskærme og tæpper, billedruller, tibetanske buddhafigurer og thangkaer og endelig en hel kategori for sig: det ostindiske porcelæn også kaldet eksport porcelæn.

Ser man tyve-tredive år tilbage vil man se, at udbuddet var præget af ældre porcelæn fra Ming og tidlig Qing perioden, 14. årh. og op til 18. årh., og ostindisk porcelæn. Særligt sidstnævnte er et godt eksempel på, hvorledes markedet har ændret sig. Porcelænet, der var lavet efter europæisk forbillede og særbestillinger, havde sin blomstringsperiode i det 17.-18. århundrede. I den periode var der i Europa en næsten umættelig efterspørgsel efter det 'hvide guld', porcelænet. Det blev produceret og fragtet i tonsvis fra Kina til Europa. Sidenhen blev det efterspurgt af samlere, og man fik særdeles gode priser på auktion. Det specieldesignede porcelæn, ofte med våbenskjold, var dyrt, men selv en ganske jævn og masseproduceret famille rose tallerken kunne koste 1500 kr. I dag står en sådan til omkring 300 kr. og kan ikke sælges alene på et auktionsnummer (fig. 1). Grunden dertil er dels, at den ældre generation af samlere ikke er blevet erstattet af yngre, og dels, at porcelænet ikke tiltaler de pengestærke kinesere i lige så høj grad. Formentlig på grund af det europæiske udtryk.

Kinesiske købere og utrolige hammerslag

Fra omkring 2009 har markedet særligt været domineret af kinesiske købere. De har vist sig at være både købestærke, risikovillige og særdeles ivrige bydere, der gør det svært for mange europæiske købere at være med. Udviklingen har ændret markedet markant. Udbuddet af porcelæn er blevet bredere, i det de kinesiske købere også efterspørger og byder godt på porcelæn fra midten af det 19. århundrede, sen Qing og Republic. Det vil sige 'nyere' porcelæn helt op til midten af det 20. årh., hvilket var svært at sælge tidligere. Priserne er steget voldsomt og markedet er blevet mere uforudsigeligt. Hvad der går rigtig godt på den ene auktion, går ikke nødvendigvis godt på den næste. Det er svært at imødegå en specifik efterspørgsel, da denne ændrer sig løbende.

Kombinationen af velhavende købere og deres stærke vilje til at 'byde igennem' har resulteret i mange overraskende salg. Talrige er eksemplerne på porcelænsvaser, røgelseskar, silkekåber med mere, der er gået til mange gange vurderingen. Det seneste eksempel er en vase vurderet til 2000 kr. som ti bydere fik op på 145.000 kr. (fig. 2). Det er sjældent muligt at forklare præcis, hvad den store interesse skyldes. I dette tilfælde ved vi, at enkle, pastelfarvede motiver er populære, og at en konservativ vurdering lokker køberne til at byde. Men stadigvæk overrasker resultatet.

Det samme var tilfældet i 2016, hvor Bruun Rasmussen solgte en blådekoreret meiping vase (fig. 3). At der var tale om en flot og sjælden porcelænsvase, var der ingen tvivl om, selvom det ikke var det første sælgeren fremviste af de kinesiske ting, der skulle sælges. Vasen havde ikke en fremstående plads i huset, men 'gemte' sig i et værelse ovenpå. Ved en rundgang i huset fik vi øje på vasen og foreslog, at den skulle tages ind til nærmere undersøgelse. Det kom den, og det blev hurtigt klart, at der var tale om en sjælden og efterspurgt type vase fra en kort periode under Ming dynastiet, den såkaldte Yongle periode fra 1403 til 1423. Vurderingen blev sat til 300-500.000 kr. Interessen var stor under eftersynet og forventninger steg tilsvarende, men det var de færreste, der gættede, at den ville sælge for 12 millioner. Vasen er stadig det dyreste solgt på auktion hos Bruun Rasmussen.

Hvorfor er der kinesiske antikviteter i Danmark?

Den omtalte meiping vase havde udover dens sjældenhed og høje kvalitet i både form og dekoration også, hvad man i fagsproget kalder en provenians. Den var erhvervet af Direktør Tage Wøldike Schmith fra Østasiatisk Kompagni under udstationering i Kina i 1930erne.

I takt med den store interesse og høje hammerslag for kinesisk kunst, er provenienser blevet stadig vigtigere. Det skyldes, at der i kølvandet på de høje hammerslag også bliver produceret særdeles professionelle forfalskninger, som kan være svære at opdage både for eksperter og laboratorier. En provenians, allerhelst ført tilbage til 1900 eller tidligere, har af flere grunde stor betydning.

Årene omkring Qing dynastiets kollaps var tumultariske, men hvad der var en kaotisk tid for kineserne, var en særdeles frugtbar tid for samlere. Familieskatte kom på markedet, og det var ikke usædvanligt, at porcelæn og bronzer

fra Den Forbudte By blev givet som sikkerhed for lån eller solgt mere eller mindre åbent af embedsmænd fra den tidligere kejserlige husholdning. Antikviteter erhvervet i den periode og med proveniens kan være med til at validere ægtheden, ligesom den også indfører genstanden i en samlertradition, som den nye køber får mulighed for at indskrive sig i. Udover at eje en genstand, der har stået i et kejserpalads eller -tempel, kan man få del i en kulturarv, som under kulturrevolutionen blev set som reaktionær og anti-kommunistisk.

En af de mest kendte danske samlere er Sophus Black, der tog til Kina i 1902 som telegrafist. Gennem sine knap 30 år i Kina samlede han en kolossal mængde af kinesiske antikviteter og kunstværker. Meget blev givet og solgt til museer og meget blev nedarvet i familien gennem hans tre sønner. De sidste ti år har flere ting fra samlingen fundet vej til Bruun Rasmussens auktioner, og der er i dag formidlet salg af lidt over 80 ting fra hans samling. Langt de fleste er af meget høj kvalitet, men det er interessant at se, hvor bred og mangesidet Blacks interesse var. Han købte stort set alle slags antikviteter fra små fedtstensfigurer til Buddha bronzefigurer, billedruller, dragter og naturligvis en stor mængde porcelæn; ting der er solgt fra et par tusinder kroner til knap en million. Det har endda været muligt at erhverve en alterstage lig de to, han donerede til Marstals kirke (se billede i artiklen om Sophus Black).

At ting også kan komme på markedet af utraditionel vej, fandt man ud af i 2016. En fin bronzefigur lavet under kejser Qianlong, 1736-1795, skulle sælges (fig. 4). Den var formentlig del af en større serie, hvoraf vi tidligere havde solgt to lignende til henholdsvis 800.000 kroner og 1.800.000 kroner. Figuren forestillede en mand forenet med en kvinde. Uheldigvis manglede kvinden overkroppen, og det var der en grund til. Ifølge sælgers familie var figuren fundet omkring 1900 af fiskere under vodtrækning ved Skagerrak. Umiddelbart et besynderligt sted at finde en 1700tals kinesisk figur, men den var formentlig del af en dansk persons større forsendelse fra Kina i et skib, der gik ned. Trods manglende kvindeoverdel gik figuren alligevel til 170.000 kroner.

Kulturforskelle og meget at lære

Bruun Rasmussen har gennem de sidste ti år omstillet sig til det kinesiske marked. Der har været inspirations- og netværksrejser til Beijing, Hong Kong og New York samt deltagelse med eftersyn på den årlige Asia Art Week i London. Udover de ugentlige online auktioner, så er der to gange om året asiatiske auktioner i Bredgade med et selvstændigt katalog. Selvom den kaldes asiatisk, så er auktionen domineret af kinesisk kunst og kunsthåndværk med ganske få ting fra andre asiatiske lande og Mellemøsten. Køberne er dermed også primært kinesere. Med den nye kundegruppe har det været nødvendigt både at have kinesisktalende telefonbydere ved hver auktion og at samarbejde med en kinesisk konsulent på næsten daglig basis.

Det kinesiske marked for kunst og kunsthåndværk udvikler sig løbende og er stærkt påvirket af verdensøkonomien og politiske beslutninger. Men en ting kan verdenssituationen ikke ændre på. Ligesom Sophus Black og mange andre var betaget af kinesisk kunst og kultur, er det stadig genstandene, der fascinerer: deres historie, de unikke dekorationer, de avancerede teknikker og høje kvalitet. Og det vil de formentlig blive ved med at gøre.

Charlotte Foghs portræt fra 1909 af Sophus Black med Darduse i baggrunden. Foto: Lauritz.com

SOPHUS BLACK – KINAFARER OG KUNSTSAMLER

AF KARSTEN HERMANSEN

I EFTERÅRET 1930 BLEV DER SENDT 32 STORE KASSER OG KUFFERTER FRA KINA TIL DANMARK. HELE HERLIGHEDEN VEJEDE 22 TONS OG TILHØRTE TELEGRAFIST SOPHUS BLACK (1882-1960), SOM TAKKET VÆRE EN GOD KONTAKT I DET KINESISKE TOLDVÆSEN FIK ALLE SINE EJENDELE TOLDFRIT UD AF KINA. KUN KORT TID SENERE BLEV HANS GODE HJÆLPER FJERNET FRA SIN POST. BLACK HAVDE SIMPELTHEN VÆRET HELDIG.

De mange kasser indeholdt uhyre mængder kinesisk kunst, antikviteter og møbler, som Sophus Black havde samlet i løbet af de knapt 30 år, han havde boet og arbejdet i Kina.

Mange af de værdifulde sager vender hjem til Kina i disse år, for nu sælger Blacks efterkommere ud af samlingen, og køberne er efter sigende ofte kinesiske samlere, der forsøger at få den værdifulde kinesiske kulturarv tilbage til hjemlandet.

Gadeliv antagelig i Shanghai i begyndelsen af 1900-tallet.

Marstal Kirke med de to kinesiske lysestager ved indgangen til koret. Meget passende for en søfartsby forestiller altertavlen Jesus, der stiller stormen på søen.

Fra Marstal til Kina

Sophus Black blev født i Marstal på Ærø, hvor de fleste drenge kom til søs og på den måde fik hele verden som arbejdsplads. Black gjorde noget helt andet, men kom alligevel ud i den store verden. Han kom i lære som telegrafist, og takket være denne uddannelse fik han ansættelse i Store Nordiske Telegraf-Selskab, som først sendte den unge mand til England og dernæst til Kina. Året var 1902. Sophus Black var blot 20 år gammel og måtte indstille sig på, at han ikke kunne komme hjem i de næste seks-syv år. Det fik som konsekvens, at da han kom hjem på Europaferie i 1909, havde hans far været død i tre år. Men det gav ingen bekymring i 1902. Verden lå åben, og storebror Rasmus Black, som også var telegrafist, havde på dette tidspunkt allerede boet i Shanghai i fire år og stod på kajen sammen med en anden ærøbo, Andreas Hansen Eriksen fra nabobyen Ommel, og bød lillebror Sophus velkommen den 4. december 1902.

Sophus Black var havnet i det kinesiske kejserrige midt i en voldsom forandringsproces. Det kinesiske samfund var fyldt med spændinger, som i 1912 resulterede i kejserrigets opløsning. Nye folk ville overtage styringen af landet, men der var alt for mange kandidater til opgaven. Det blev hovedproblemet i de næste mange år.

De politiske problemer var dog ingen umiddelbar hindring for de mange udlændinges privilegerede liv i Kina. Generalkonsuler, ambassadører, forretningsfolk og eksempelvis telegrafister skabte deres eget socialt stærke miljø med utallige sammenkomster, fester, konkurrencer, sport, udflugter og meget andet. Sophus Black blev flyttet lidt rundt på forskellige telegrafstationer, og i foråret 1905 kom han til havnebyen Chefoo – nutidens Yantai – hvor Black hurtigt blev optaget i vesterlændingenes sociale klubber. De unge europæere i Chefoo plejede at fejre det kinesiske nytår ved at ride op i bjergene. I 1906 faldt nytåret – hestens år – den 25. januar, og under ledelse af den norske konsul og læge O. Gulowsen gik de unge europæeres tur op til et berømt tempel ved navn Chin Shan Szu, Guldbjergtemplet. På alteret stod der buddhaer, røgelseskar og billeder, og så stod der en figur ved navn Da Du Tze, Darduse. Darduse var oprindeligt en omvandrende kinesisk munk, der levede i 900-tallet og blev betragtet som inkarnationen af en fremtidig Buddha ved navn Milofo. Darduse symboliserede lykke og velstand. Den tykmavede, muntre Darduse vandt omgående Blacks opmærksomhed. Han måtte have den, og efter nogle dages overvejelser red han atter op til templet og fik lov at købe sin første Darduse. Kunstsamleren Black var opstået!

Kinesisk begejstring

Samlingen voksede hurtigt, og under Europaferien i 1909 fik Black mulighed for at udstille sine mange buddhaer og kinesiske broderier i et atelier på Frederiksberg. Atelieret delte han med Charlotte Fogh, som benyttede lejligheden til at male et portræt af Sophus Black – med Darduse i baggrunden. Ferien blev dog også benyttet til at indlede en forbindelse med Minna Dich (1884-1979), som han giftede sig med i december 1915.

Ægteparret fik tre børn i årene 1918-1926, men Black sørgede hele tiden for at afsætte tid til spændende rejser i og omkring Kina. Han var en flittig gæst og kunde hos de mange curio dealers i Beijing. Og så lærte han sig kinesisk på et godt niveau – både i skrift og tale – så han kunne forstå landet og menneskene bedst muligt. Der er ingen tvivl om, at Black var stærkt grebet af den kinesiske kunst og kultur, men begejstringen blev stærkt udfordret, da karrieremæssige skuffelser kastede et nyt og betydeligt mere negativt lys ind over tilværelsen i Kina midt i 1920'erne. Black var kun 48 år, da han i efteråret 1930 rejste hjem for at slå sig ned som pensionist i Danmark. Drømmen om en fast telegrafbestyrerpost var ikke blevet realiseret. Black følte sig overset og miskendt, og da forældregenerationen hjemme i Danmark var ved at være borte, gjaldt det om at komme hjem inden alt for lang tid.

Kunstkenderen og kulturpersonligheden

De knapt 30 år i Kina fik deres synlige udtryk med de 32 store kasser og kufferter fyldt med kinesisk kunst. Black var langt fra den eneste vesterlænding med hang til kinesisk kunst. Europæerne inspirerede hinanden, men nogle drev det naturligvis mere vidt end andre. Sophus Black hørte til de ivrigste, og det var en medvirkende grund til, at den danske skuespiller Johannes Poulsen havde besøgt Black i Kina i 1915. Forfatteren Johannes V. Jensen havde også aflagt besøg et par år inden, og Blacks særlige forkærlighed for Darduse fik sit tydelige udtryk, da forfatteren i 1937 skrev teaterstykket Darduse. Brylluppet i Peking. Johannes Poulsen havde titelrollen. Det var ikke første gang, Poulsen var involveret i teater med kinesisk tema på den danske nationalscene. I 1933 var Den hvide Ring blevet opført med kostumer og kulisser lavet efter originalmodeller fra Blacks kinesiske samling. Blacks samling var overvældende og gav sin ejermand en plads i dansk kulturliv. Aviser, ugeblade, museumsfolk og radioen mødte op på privatadressen Ulvemosevej 1 i Rungsted for at opleve den unikke samling.

Sophus Black var ikke sen til at gå med på legen. Ved premieren på Darduse. Brylluppet i Peking mødte Black op i en fornem kinesisk dragt og bidrog dermed selv til iscenesættelsen af en hjemvendt kosmopolit. Minna Black bidrog også til at understrege den kinesiske sammenhæng, da hun til en avis udtalte, at "Egentlig er jeg en gammel kinesisk kone". Af sine 94 leveår nåede hun dog kun at opholde sig 15 år i Kina, men det var de afgørende år. Identiteten blev skabt her.

Black gav alle sine venner i Eventyrernes Klub en lille Darduse. Den var vigtig at huske ved møderne, for når Black fandt sin Darduse frem, gjaldt det for alle andre om også at finde deres egne darduser frem og tromme med dem ned på bordpladen. Ellers kostede det en omgang til hele selskabet.

Black iscenesatte sig selv som Den danske Darduse, blandt andet ved en udstilling med hjembragte trofæer fra hele verden i Illums Bolighus. Den tids radiohelt – Gunnar "Nu" Hansen – var blevet bedt om at åbne udstillingen i maj 1948 og blev som tak for indsatsen optaget i det verdensomspændende Darduse Society bestående af gamle Kinafarere med lamaen af Tibet som øverste myndighed! Gunnar "Nu" Hansen måtte bøje sig tre gange i støvet for den danske lokalafdelings overhoved, Sophus Black, som ved lejligheden var iført en kinesisk dragt med en opsigtsvækkende hat.

Samleren

Vejen til denne specielle rolle i kulturlivet var gået gennem de mange års indsamling af kinesiske kulturskatte. Det var først og fremmest samlingen, der gav Black den særlige rolle og dermed genoplivede den begejstring, han havde

Sophus Black som Darduse i en russisk tegners streg

haft ved sine første mange år i Kina, men som den manglende permanente telegrafbestyrerpost skubbede i baggrunden i de sidste år.

Helt fra 1909 havde Nationalmuseet købt og fået flere mindre ting i forbindelse med Blacks Europaferier. Fra 1932 tog han imidlertid fat på at skænke en større mængde genstande til Etnografisk Samling. Verdens ældste trykte pengesedler, porcelænsfigurer, silke, kobberstik, kander, vifter, malerier, kar, stole, bøger, billeder og meget andet blev indlemmet i Nationalmuseets etnografiske samling. Fra tid til anden blev Ny Carlsberg Fondet involveret, så Black også kunne få en økonomisk godtgørelse for de mange kunstgenstande. Mange af Blacks gaver og salg til Nationalmuseet er i dag kategoriseret som værende "af enestående national betydning". Et eksempel kan være 18 kobberstik, som kejseren lod fremstille i 1783. I Europa findes den komplette serie på 20 kobberstik kun i Berlin. British Museum har 12, nationalbiblioteket i Paris 19 eftertegninger, men altså ikke de rigtige. Motiverne var de såkaldte europæiske paladser fra midten af 1700-tallet. Ligesom Europa var inspireret af Kina, gjorde det omvendte sig også gældende.

Kinas kejser ønskede derfor 20 europæisk-inspirerede paladser i et hjørne af sommerpaladset Yuan Ming Yuan. Kobberstikkene forestillede disse 20 paladser, som desværre blev lagt i ruiner i oktober 1860, da franske og britiske tropper hævnede en hårdhændet kinesisk tortur over for en række europæiske fanger.

Gudinden Kwan-yin

Det lykkedes ikke helt at få alle kunstgenstande ud af Kina, så da Black i midten af 1930'erne ønskede at forære en særlig bronzestatue af gudinden Kwan-yin til Nationalmuseet, løb han ind i problemer.

Black havde købt statuen hos en antikvitetshandler i Beijing i 1919. Den seks fod store statue kostede 500 pund sterling og kom til at stå hjemme i Blacks have i det gamle manchupalæ, hvor han holdt til i mange år. Figuren blev stående, selv om dens ejermand flyttede en del rundt som vikar for ferierende telegrafbestyrere, men i 1927 blev statuen flyttet fra Beijing til Tientsin, og ved Blacks afrejse i efteråret 1930 blev statuen placeret i vennen Horace Jacksons have på samme vej. Herfra blev figuren flyttet hen foran den lokale engelske klub, men Black var stadig den retmæssige ejermand.

I 1935 blev det aftalt, at den danske konsul i Kina skulle sende figuren hjem til Danmark, men konsulen fik hurtigt problemer med at opfylde sit løfte, idet kineserne havde indført et totalforbud mod udførsel af bronze. Det var et modtræk mod japanernes opkøb af bronze. I 1939 ville japanerne gerne have fingre i figuren, som de ønskede at omsmelte, men nu lod den sig pludselig ikke rokke ud af stedet. Det tog japanerne for et helligt varsel og skænkede i stedet statuen til et tempel i 1942. Ingen kunne være i tvivl om, at hverken japanere eller kinesere var særligt optaget af, at Black var figurens rette ejermand. Et forsøg på at få figuren ud med Udenrigsministeriets hjælp i 1946 var forgæves, og det samme var et forsøg via den kinesiske kulturminister i 1953. Blacks penge var tabt, og Nationalmuseet måtte undvære en kinesisk statue i sin samling.

Mindet

Hver gang, der er besøgende i Marstal Kirke, bliver der fortalt om Sophus Blacks to kinesiske lysestager, som står ved indgangen til koret. De kinesisk udsmykkede stager er særdeles eksotiske i det ret enkle kirkerum fra 1700-tallet, og sammen med historien om lysestagerne får gæsterne også historien om trappestenen. Black var nemlig en rigtig lokalpatriot, så han ønskede sin barndoms trappesten som gravsten. Ingen kender dagen eller timen, så trappestenen måtte med ud til Kina og hele vejen hjem igen, men nu har den fået sin varige plads på Minna og Sophus Blacks grav på Marstal Kirkegård.

Karsten Hermansen, museumsinspektør ved Marstal Søfartsmuseum, khermansen@marmus.dk ph.d.

MALENE RAVN: I DINE ØJNE

ANMELDELSE AF RIKKE AGNETE OLSEN

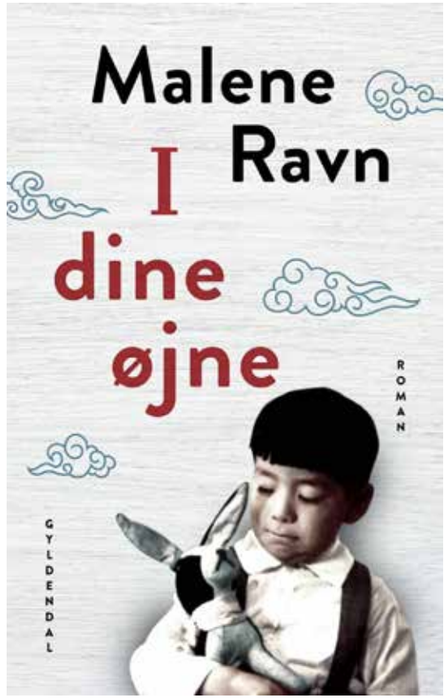

Gyldendal

476 sider, 299,95 kr.

Denne bog er ikke let at anmelde. Den spreder sig over mange emner og mange personer, og foregår over lang tid. Den vil også beskrive det vanskelige møde mellem to kulturer, og det gør den blandt andet ved at begynde og slutte i Kina, som en af de vigtige personer kommer fra. Lai Fun løber hjemmefra i 1899 og kommer med den gruppe af kinesere, der i begyndelsen af 1900-tallet blev vist frem i Tivoli. Her møder han Agnete, de forelsker sig og bliver da også gift, naturligvis mod hendes families vilje. Børn får de ikke, Agnete fik som ganske ung en grim abort arrangeret af hendes mor efter en voldtægt under en fest i hjemmet. Var det mon hendes far eller en fyldebøtte blandt gæsterne? Det får vi aldrig at vide, men børn kan hun ikke få.

Parret lever kummerligt i København af Lai Funs evner som tryllekunstner og akrobat. Agnete deltager i begyndelsen, men siden hjælper hun på hjemmets økonomi med rengøring og syning, alt imens de to glider mere og mere fra hinanden og Lai Fun optræder flere steder ude i landet, f.eks. i Aalborg. Der møder han i 1930 Gudrun, der serverer på Palads hotellet, hvor han optræder. Nu er han en moden mand og hun er en ung pige på atten, men de kommer hinanden så alt for nær, og snart viser det sig, at Gudrun er med barn. Det har hun været før, og som dengang kommer hun nu til København for at få barnet og bortadoptere det, så ingen i Aalborg kan vide andet, end at hun har været i huset i hovedstaden.

I mødrehjemmet i Kongens Lyngby prøver man temmelig forgæves at få Gudrun til at tage sig af barnet, der er kommet til at hedde Erik. Hun er temmelig apatisk over for den lille dreng, der jo også ser noget fremmedartet ud.

Da hun skal hjem til Aalborg, kommer han med, men sandelig ikke med hende, nej til Forsorgshjemmet, og i de første år af sin barndom lever han dels der, dels i kortere perioder hos familier, der prøver at tage ham til sig.
Det er ikke den rene lykke. Det er det heller ikke, da Gudrun bliver gift og hendes mand får hende til at tage barnet hjem.
Alfred hedder manden, og han er god mod Erik, hvad Gudrun ikke er. Det er, som om hun kun rummer kulde og afstumpethed, og til sidst forlader Alfred hende da også. Så er det slut med godhed og venlighed og almindeligt liv for Erik. Han bliver mobbet af de andre børn, han er luft for sin morfar, i skolen får han tæv af læreren allerede den første dag, og da han samler penge til at købe sig et par skøjter, forsvinder de mellem moderens og hendes daværende samlevers hænder, kastet bort som gammelt jern. Bortset fra mormor og vennen Villy er alt sorg og mishandling og skuffelse, og under læsningen kommer man til at føle, at det er altså bare for meget at læsse på et enkelt menneske.

Da der så kommer cirkus til byen med kinesere som optrædende, forstår man, at Erik drages mod dem og faktisk løber bort med dem og cirkus, navnlig da de ved, at hans far hedder Djon Lai Fun. Men livet som kinesisk akrobat er heller ikke lykken, Erik forstår ikke, hvad de siger, og han kan ikke gøre dem til pas, så han løber også fra cirkus og tilbage til Aalborg og det sørgelige liv der.

Efter sin konfirmation bliver Erik tjenestedreng på en gård uden for Aalborg. Det er ikke værst, men vi får at vide, at han sover på halm og med halm i dynevåret, og han skal tilsyneladende

selv skifte det. Siden kommer han til en anden gård, hvor der er fjer i dynen, og endelig hjælper hans moster ham så til København og i elektrikerlære. Langt fra Aalborg og moderen går det endelig godt, han klarer sig, får venner, finder ud af, hvor hans far bor, men vover ikke at ringe på døren, det kunne jo blive en afvisning.

På en sommercykeltur med en ven i Jylland møder han Kirsten som han bliver gift med, og som hjælper til i den virksomhed, han får skabt. Sammen får de datteren Nete, og sammen skjuler de Eriks fortid og oprindelse for barnet og alle andre. Kirsten har lært den at kende, da hun og Erik ryddede op efter Gudrun, efter hendes død. Da viste det sig også, at Agnete, der havde prøvet at få Lai Fun til at acceptere Erik og måske endda at tage ham til sig, hele tiden havde sendt Gudrun penge for at lette livet for hende og hendes dreng. Det gør Agnete ud over de penge, myndighederne har pålagt Lai Fun at betale som Eriks biologiske far.

Kirsten bliver syg og dør, og da Nete lærer sandheden om sin far og sit eget udseende at kende, vil hun, at de skal rejse til Kina sammen. Det bliver nu til, at hun kommer der uden sin far, men med sin søn, men det er også godt nok, for hun får det billede af sin bedstefar med, som hendes far har gemt på hele livet, og hun kommer til forståelse af sin baggrund.

Bogen slutter med et kort tilbageblik til Lai Funs mor, der efter at han har forladt sit hjem, besøger et tempel og tænker på, at han åbenbart var undfanget i vrede og måske skam.

I et interview i Politiken 10.11. 2018 fortæller Malene Ravn, at hun en tid var bange for, at hendes bog skulle blive for lig Jesper Wung Sungs bog om hans oldeforældre, men at hun blev rolig efter at have talt med ham. Hendes bog skulle ikke være en historisk skildring, den skulle være følelsernes historie, og hovedpersonen skulle ikke være kineseren, men barnet Erik.

Det er han også blevet, og Eriks historie er en indgående skildring af sociale og menneskelige vilkår i Danmark gennem lidt mere end den sidste halvdel af det tyvende århundrede. Nu har han kinesisk baggrund, for det er den historie, Malene Ravn har fået fortalt af sin veninde Jette Lehmann, men han kunne lige så godt have været noget andet eksotisk, der gjorde ham forskellig fra almindelige børn i Aalborg. Den virkelige tragedie var hans familieforhold under opvæksten, men den Erik, der er historiens hovedperson har været utrolig stærk, når han kunne overleve og blive et menneske, der kunne klare sig i samfundet og i sin familie.
Erik, og i en vis udstrækning Nete, lærer man at kende, men mange af de andre personer ser man mest udefra, som i en film. Det føles undertiden som en mangel, man ville gerne vide, hvad der blev af den eller den… hvorfor den og den gjorde sådan… Men bogen, der er delt i mange små afsnit, som det er almindeligt for tiden, læses let og hurtigt trods sine mange sider.

Rejser til Kina

Sinex Rejser
丹麦日月旅游公司
Din Kinaekspert

Gruppe- og individuelle rejser

Sinex Rejser din Kinaekspert

Sinex Rejser leverer kvalitetsrejser til Kina

Sinex Rejser er din Kinaekspert

Sinex Rejser tilbyder både gruppe/pakkerejser såvel som individuelle rejser til Kina

Derudover tilbydes rejser til skoler, andre uddannelsesinstitutioner og rejser for firmaer og organisationer

Sinex Rejser har igennem mere end 25 år leveret uforglemmelige oplevelser og fantastisk service til alle vores glade Kinarejsende

Se mere på www.sinex.dk

Sinex Rejser, Vester Farimagsgade 1 1606 Kbh. V.
Tlf.: 33882266, rejser@sinex.dk

KURIØSE BØGER FRA MIN RESEARCH

AF ARABELLA NEUHAUS

MIN KOMMENDE ROMAN "SHANGHAI – I LYST OG NØD" FOREGÅR I SHANGHAI LIGE OP TIL ANDEN VERDENSKRIG.

Udover to rejser til byen, har min research bestået i at læse bøger. I flere år læste jeg næsten ikke om andet end Shanghai, med fokus på perioden før 2. verdenskrig. Det var faglitteratur, skønlitteratur, hvad som helst jeg kunne komme i nærheden af. Den ene bog har ledt til den anden, man kigger i litteraturlisten og finder nye spændende titler. Man kan blive forundret over hvad der er skrevet bøger om, og at man kan få fat på dem – nogle har jeg måttet købe, andre har jeg kunnet skaffe gennem vores dejlige biblioteksvæsen.

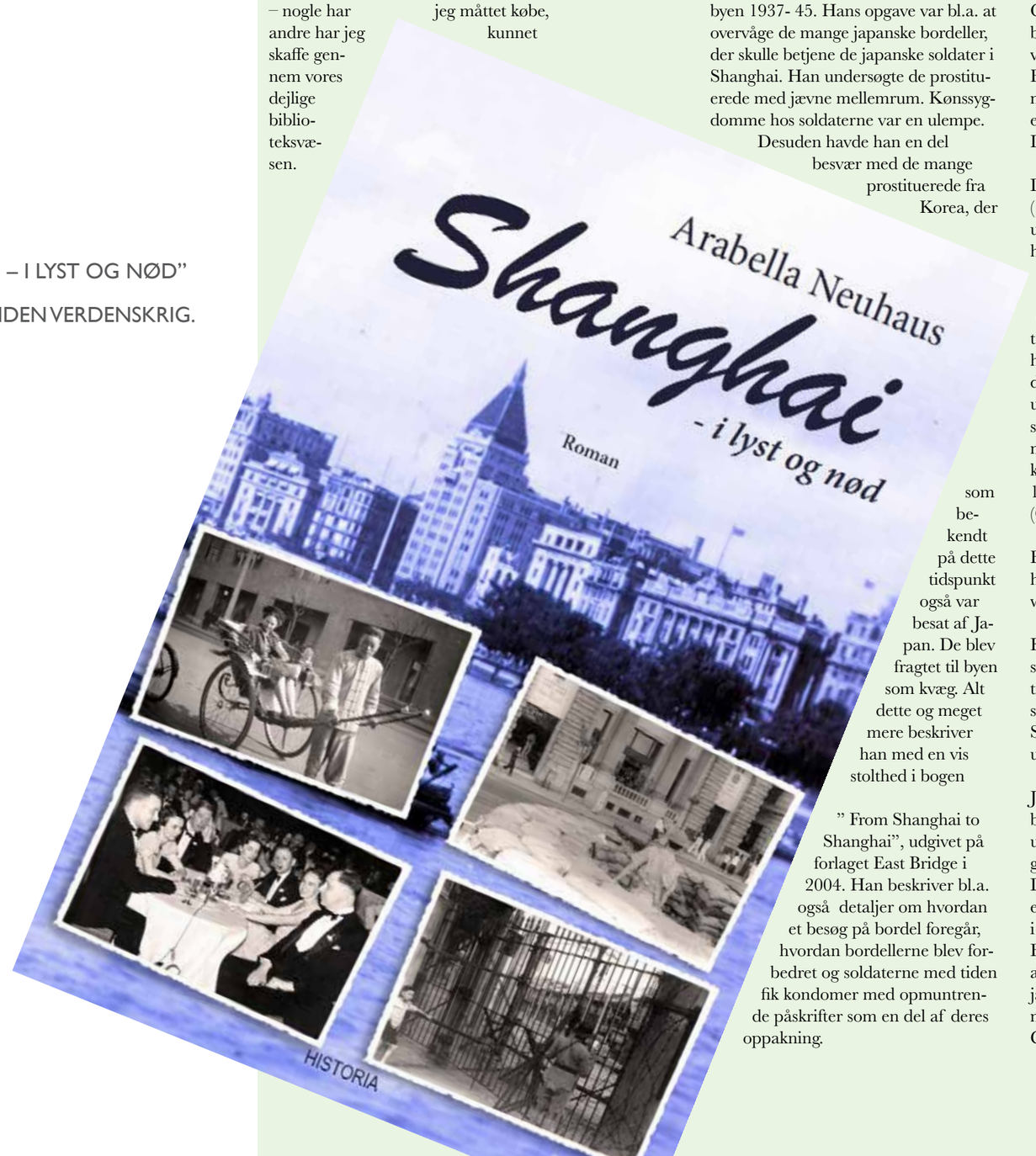

Det vil føre alt for vidt at fortælle om alle disse spændende og vidunderlige bøger, men sommetider stødte jeg ind i nogle ret kuriøse bøger og skrifter, som lå i yderkanten af mit område, men som alligevel var med til at danne en helhed for mig. Det er disse jeg vil fortælle om her.

Den japanske militærlæge Aso Tetsuo (1910-1989) var udstationeret i Shanghai under den japanske besættelse af byen 1937- 45. Hans opgave var bl.a. at overvåge de mange japanske bordeller, der skulle betjene de japanske soldater i Shanghai. Han undersøgte de prostituerede med jævne mellemrum. Kønssygdomme hos soldaterne var en ulempe.

Desuden havde han en del besvær med de mange prostituerede fra Korea, der som bekendt på dette tidspunkt også var besat af Japan. De blev fragtet til byen som kvæg. Alt dette og meget mere beskriver han med en vis stolthed i bogen

" From Shanghai to Shanghai", udgivet på forlaget East Bridge i 2004. Han beskriver bl.a. også detaljer om hvordan et besøg på bordel foregår, hvordan bordellerne blev forbedret og soldaterne med tiden fik kondomer med opmuntrende påskrifter som en del af deres oppakning.

De to engelsk- amerikanske forfattere og venner W.H. Auden og Christopher Isherwood rejste sammen til Kina i midten af trediverne. I deres bog "Journey to a war" giver de via såvel digte som prosastykker en rigtig god beskrivelse af landet på dette tidspunkt, herunder også den sino-japanske krig og den japanske besættelse af bl.a. Shanghai. Bogen blev udgivet i 1939.

Fra Skandinavien kan nævnes Nordahl Grieg, som beskriver sine oplevelser i bogen Kinesiske dage, rejsebreve, udgivet 1927, og den danske arkitekt Steen Eiler Rasmussen, der fik udgivet en bog med tegninger som hed Billedbog fra en Kinarejse, udgivet i 1935 på Bianco Lunos Bogtrykkeri.

Den danske journalist Karl Eskelund (1918-1972), opholdt sig som ganske ung en periode i Shanghai. Han boede hos sin far Niels Eskelund, der havde slået sig ned som tandlæge i byen (og bl.a. tog sig af min mors tænder), efter han måtte forlade sig job som tandlæge for kongen af Siam, fordi han ikke længere kunne tåle klimaet der. Karl Eskelund blev forelsket i en ung kinesisk pige, som han efter megen ståhej blev gift med. Han har blandt meget andet skrevet de to bøger Min kone spiser med pinde (Gyldendal 1972) og Min far trækker tænder ud (Gyldendal 1948).

En anden kuriositet jeg fik fat i var et hæfte af Siao-Yu med titlen: Mao and I were beggars.

Her beskrives Maos liv før hans politiske karriere, hans skoletid og studier og tiden op til dannelsen af det kommunistiske parti, og hvordan han og vennen Siao-Yu vandrer rundt i landet som unge og fattige.

Jeg fik også fat i et hæfte, der detaljeret beskrev hele situationen omkring "Den unge Marskal" Zhang Xueliangs tilfangetagelse af Chiang Kai-Shek i 1936. Denne operation havde han, som ellers var allieret med Chiang, planlagt i samarbejde med kommunisterne. Formålet var at overbevise Chiang om at han skulle prioritere at kæmpe mod japanerne frem for at bekæmpe kommunisterne. Aktionen lykkedes ikke, Chiang slap fri og Zhang Xueliang betalte prisen. Han sad i husarrest i Taiwan til 1991, hvorefter han blev frigivet, flyttede til Hawaii hvor han døde som 100-årig 10 år efter. Titlen på dette skrift har jeg dog mistet.

Massakren i Nanjing var også en vigtig viden for mig. Det handlede ikke direkte om Shanghai, men var med til at danne baggrunden for hele situationen dengang, bl.a. fordi den viste den japanske besættelsesmagt utrolige brutalitet. Japanerne gik, efter en sandsynligvis påstået provokation, ind i Nanjing i december 1937, og gennemførte en massakre på civilbefolkningen, der af mange kaldes det første store folkemord i nyere tid. Omkring 300.000 soldater og civile blev myrdet, voldtaget og tortureret på den mest bestialske vis, f.eks. ved at de selv skulle grave de massegrave, de blev begravet levende i. Hele dette forløb er grundigt beskrevet i bogen The Rape of Nanjing af Iris Chang, udkommet i 1997 og senere på dansk som Nanjingmassakren i 2008. Iris Chang begik selvmord i 2004, sandsynligvis påvirket af sin research til bl.a. denne bog. Som en gestus til hendes vigtige afdækning er der lavet en statue og en afdeling i hendes navn på Nanjing Massacre Memorial Hall i Nanjing.

Nobelpristageren Pearl S. Buck, der voksede op hos sine missionærforældre i Kina har skrevet flere bøger, der giver et godt indblik i livet i Kina før 2. verdenskrig, bl.a. "Mine verdener", udgivet på forlaget Jespersen og Pio 1955.

Til sidst vil jeg nævne forfatteren Qiu Xiaolong. Han skriver (stadig) thrillere, der foregår i det nuværende Shanghai. De er underholdende og giver et interessant indblik i det kriminelle miljø i byen i dag. Set fra en kinesisk-amerikaners perspektiv.

Har du lyst til at følge med i historiske og aktuelle indslag om Shanghai (og lidt om min kommende bog) kan du like Facebooksiden Shanghai Historier

https://www.facebook.com/shanghaihistorier

FORMANDENS KLUMME

Dansk-Kinesisk Forening har nu en vellykket generalforsamling bag sig. Det officielle referat, som både rummer beretning for det forgangne 2018, foreningens arbejdsprogram for 2019 samt regnskab 2018 og budget for 2019, vil blive lagt på foreningens hjemmeside. Det vigtigste resultat af generalforsamlingen var, at foreningens bestyrelse blev fornyet med en række unge mennesker, således at bestyrelsen nu består af en god blanding af ældre og erfarne og nye unge: Kjeld A. Larsen, Charlotte Kehlet, Tage Vosbein, Ida Löchte, Silke Hult Lykkedatter og Jannie Ørsted Nielsen og som suppleanter: Peder Kristian Havemann og Andreas Michael Østerby-Jørgensen. De ny bestyrelsesmedlemmer brænder for at blive inddraget i foreningens to vigtigste arbejdsområder: det redaktionelle arbejde med Kinabladet og arbejdet med at finde foredragsholdere til forhåbentlige spændende offentlige møder hver måned i Kulturstaldene.
På det første bestyrelsesmøde konstituerede foreningen sig med Kjeld A. Larsen som formand for endnu et år. Vi har stadigvæk ikke løst opgaven med at finde en ny kasserer og opfordrer derfor endnu engang medlemmer til at hjælpe os med at løse denne vigtige opgave.

Medlemskontingent for 2019 opkræves automatisk to gange i løbet af året.

Kjeld A. Larsen

formand

For kommende foredrag og arrangementer se venligst https://www.facebook.com/DanskKinesiskForening/
eller http://www.kinabladet.dk/